

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionalista de Tortosa

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 84.

ANY II.

LA CATALUNYA QUE VOLÉM.—«Llitre, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa. Acullit com a propi al forester que a treballar hi vinga. Y a manar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hù a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la terra y poch, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser; obradors d'avenços de la ciencia y planter de filòsophs y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginyers moderns, trayent del terror y de las minas els fruits y minerals. Las algues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginyers del treball.—Conservats com reliquias els monuments enrunats o antics y alsarne d'un art fill lligitim del antic criat en els avenços actuals. Voltar les vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d'una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil a la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volém deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera ob tenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que á cap ens manca: L' amor a la Patria.»—LLUIS DOMENCH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Tortosa al mes. 0:50
 Fora semestre. 3:00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

Carrer del Parque, N.º 8.
 Tortosa 14 Agost de 1904.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Dijumenge 14 XII S. Eusebi mr. y santa Limbania vg.—Dilluns 15 X La Assumpció de N.ª S.ª y s. Tarcissi mr.—Dimars 16 Sts. Roch y Jacinto cfs. y sta. Sereda vg.—Dimecres 17 S. Lliberat ab. y s. Mamet, mrs.—Dijous 18 San Agapito mr. y sta. Elena vda. emperadora.—Divendres 19 S. Magi mr. s. Mariano cf. y s. Lluís b. y cf.—Disapte 20 S. Bernat ab. y dr. y s. Filibert ab.

Lo del Cementiri de San Lázaro

En los escrits dels números anteriors, ens havem proposat demostrar y portar el convenciment als nostres llegidors, que el punt ó siti mes apropiat y que per lo tan reuneix millors condicions de distancia, altura y higiene pera la construcció de un NOU cementiri, es la lloma compresa entre el barranc de Capuchins y el de la Llet, coneguda per pla d'Abaria.

Aqueixa lloma, quin punt mes alt està a 46 metres sobre l'horta, se escorren ses aigues als dos barrancs, propés, si be la major part van al de la Llet y per lo tan, aqueixa part es la que havem d'aprofitar per projectar el NOU cementiri.

Possats sobre el terré en la par mes alta y de cara a l'horta, veyem a nostra dreta tot el costé que dona las aigues a Capuchins, al enfront un altre costé mes fort, a quin arrancament hi ha lo cementiri actual y a la part esquerra una gran planura que fá cap al barranc de la Llet.

Al veure aqueixa estensió de terreno tot desseguida la imaginació y projecte el cementiri, ja que bastaria sols ferhi una paret de tanca ab la pedra que surtiria al explanar los punts ahon no fou del tot arrabassada al reduhi a cultiu las malesas que es de suposa hi ha haurian.

El cementiri, se pot fé mes amunt ó mes avall de aqueix pla, mes lo natural es que 's fasse com mes alt millor.

Bo será també que estudiem la manera de pujari y desseguida sens presentan tres solucions 1.ª per lo barranc de Capuchins 2.ª per lo barranc de la Llet y 3.ª per enfront ó siga per lo mateix ó altre aproximadament igual al que abuy se puja ab carro a la esmentada lloma.

El primer te la ventate de que no 's pert camí sempre es va en direcció dreta al puesto, mes el camí te que ferse tot nou desde baix lo barranc de Capuchins tan pujant per las covas del guano com per lo costé de mes enlla, tenintse que expropiá en una llargada de prop de

mitj kilómetro y amés lo camí resulta molt ferestec y amatag, amés de lo cart per los desmónts y zig-zags que tindrian que ferse per guanyar la costa soptada que 's presenta.

El segon té amés dels inconvenients de la major llergada del camí nou a fe y per lo tan terrenos a expropiá es la gran volta ó marrada que 's fá anan fins el barranc de la Llet per després tornar en redera prop de mitx kilómetro que 's la llergada que té el costé que mira al barranc, el tercer es el milló ja que 'l camí está ja fet y sols tindria que arreglarse las rassants en alguns punts y adquiri el dret de pas.

Tenim doncs fixat lo siti del lo NOU cementiri y camí per anari, tractem ara de ferlo.

Havem de comensá per subjertarnos a la formació y tramitació del expedient que prevé la llei, quin comensa al Ajuntament, pasa per los informes de Autoritats provincials, vá a Madrid y aquí comensa per la Direcció general de Beneficencia y Sanitat, després al Real Consell qui proposa la seua aprobació al Rey, quin torna altra volta a sé consultat després de se consignat l'import de l'obra en los presupuestos, afi de que l'autoritat subasta, complicanse la cosa si es necessaria la declaració de utilitat pública; per tenirse que expropiá terrenos, aixó si no té que montarse un expedient per separat per la construcció del camí, si un dels propietaris s'hi oposa. En últim resultat, que l'expedient se eternissa y servix per justificá gastos de viatjes de Comissions, axó si no serveix com a arma electoral.

Donats los frequents cambis de govern y els odis politics per no di personals que sempre son los inspiradós per desgracia de las Corporacions fillas del caciquisme y centralisme; be 's pot assegurar que per aqueix camí de cementiri nou no entendriam.

Tots aqueixos inconvenients quedan salvats si en lloc de un nou cementiri se demana l'axamplament d'un ja construhit, quina tramitació pera sa aprobació y declaració d'utilitat pública acaba ab la aprobació del Sr. Gobernador civil de la provincia.

Mes no son aqueixos en cara los principals inconvenients; suposém aprobat lo nou cementiri, mes havem de reculli fondos per ferlo per subasta, en quina si han de incloure la paret de tanca, explanació y la construcció dels edificis mes indispensables com son las salas d'observació, autopsias, capella, habitacions guarda, capella y personal administratiu ab tot los demés anexes indispensables, ans de poderlo obrí als serveis publicos, inconvenients que tampoc existeixen si es tracte sols d'un axamplament de un cementiri que ja te atesas mes o menos

bé totas aqueixas necessitats, quinas poden anar milloranse a poc a poc, segons ho permetin los fondos de que 's disposi, quins van surtin de la venda de terrenos y drets de enterraments.

No acaban aquí tampoc las dificultats sino que supossem lo nou cementiri fet y ara tractem com habem de tractá de fer desaparèixe l'actual, ja que tots estem conformes en que 's inutil y no pot continuar prestant los serveis de cementiri y per lo tan dehuen ferse tots los enterraments en lo nou.

Els nous propietaris hu serán a la vegada, la major part d'ells, també del vell y per lo tan, los vindrá molt be el trasladá los restos y monuments funeraris al nou cossa sensillísima si sols l'han de trasladá de siti dins del cementiri, aixó es, en l'axamplament, doncs no han de surti fora sagrat ni atravessá terrenos o vias publicas pera lo que ja no son necessaris determinats requisits honorossos y molestós.

Es mes, si el cementiri vell y nou fosen una mateixa cosa, la propietat dels enterraments no ha de se nova, ja que sols ha de sé cambiada de siti, cosa convenient al propietari que li donan los mateixos drets pero millorats a cambi de molt poc sacrifici y convenient al Ajuntament perque aprofta la major part dels materials del cementiri vell pera la construcció del nou y ab una petita diferencia de cost que paga el propietari nou, vá fent lo cementiri nou sens castigá pera res l'erari municipal.

Moltas mes rahons podriam anyadir sobre las ventatjes que tindria el que lo cementiri nou y el vell fogan una mateixa cosa, mes resultaria ja pèssat y deixem que 's nostres llexidors ells mateixos las deduxin.

Demostrada doncs la conveniencia de que el cementiri nou formi part del vell, queda tot reduhit a busca un medi de unió entre els dos y ja, quel'un es abaix y l'altre a dalt del mateix terré, aqueix medi d'unio pot mal bé ferlo la faixa de terre que 's separa y es el costé quin a la vegada pot servi pera construhi el camí, destinant los seus terrenos a un parc o bosc que tot sanejant l'aire, donará especte agradable al lloc quina vista sempre inspira recorts tristos, quedan aixis casi amatag lo cementiri dins de l'arbreda.

Feta la unió materialment, falta ferla legalment, per salvá les altres dificultats y aixó 's logra, ab un ximple cambi de nom, dien axamplament a la construcció del nou cementiri, perque en realitat la unió fá que siga sols un axamplament del cementiri vell ó ja existen.

Creym doncs haver deixat ben explicat el perque, al fer lo projecte del NOU Cementiri ó fosar de S. Llatze, se vá fer posarlo sobre la lloma del pla d'Abaria y al unirlo ab l' actual, se l'

anomená AXAMPLAMENT y no NOU cementiri.

Joan Abril.

(seguirá)

Divisions

«La especialisació es consecuencia inmediata del perfeccionament.»

Aquest principi que constitueix un dels fonaments de nostres idees convé recordarlo avuy que tant se deuria ferho, de divisions en la gran familia catalanista.

Los organismes senzills son unitaris per essencia y sols quant per l'evolució se perfeccionan, la mateixa limitació del home fa necessaria la subdivisió de funcions y en consecuencia la dels organismes aptes pera desarrollar dites funcions.

Quant lo catalanisme era una collectivitat en estat embrionari, quant eren contats, los que profesaban nostres doctrines, la mateixa conciencia de sa petitesse, estrenyia les files y feya apareixer com un sol tot, lo que era agrupació de sers diferents.

Mes vingueren succesos per tots recordats y la mentalitat catalana sofri un cambi; compregue la causa de recents desastres y girá sos ulls ap esperansa envers lo remey. Y el catalanisme se feu fort.

Los seus apostols mostraren al poble lo camí a seguir y els fruits d'aquet viatge, sa veu plena d'accent de veritat, reson en las cambres legislativas y sa influencia se deixa sentir per tots los indrets de nostra terra y en totas las esferas de l'activitat.

Y sos soldats que fins allavoras sols habian tingut ulls pera veure 'l perill, esdevingut fort, pogueren baixar la mirada y s' adonaren de que en coses accidentals tenien diferents criteris sense recordarse que lo que tenien de comú, era lo que 's havia unit.

Y creyentse prou forts alguns opinaren que ja era hora d'anar a l'especialisació.

Reflexionem sobre aixó. Lo catalanisme actual es un bloc segons frase fete d'un de sos escriptors.

Parlant químicament podriam dir que es una mezel i no una combinació. Y sent un bloc y sent una mezel, es natural que las parts de que està constituït siguin diferents, tinguin diferent personalitat. Mes aquestes diferències no han de impedir la cooperació a un treball comú, treball pera 'l que no son cap impediment.

No vol dir això que ningú hagi d'abdicar de sas creències, ans be pagarlas y lluitar per ellas, sens treva mes deixant aquesta feyna pera acudir a la lluita per la patria sem pre que sigui necessari.

Y aixís engrandin la causa catalana anirém treballant fins que assolirem l'ideal y aleshores el blanc es trencarà en bocins representants dels diversos matisos del pensament y els un lluitarem contra 'ls altres que la lluita 's signe de vida.

J. M. Tallada.

Agost 1904.

Esprit de valencianismo

ROMANC DE CEGU

IV

Catalunya es un poble
 Digne d'imitació,
 Y encara d'eixa terra
 Hià que dependrer molt.
 ¡Fora individualisme!
 ¡Vixca lo germanó!
 Los catalans ho entenem;
 ¡La patria es sobre tot!
 Lo cel en ella, al naixer
 Vérem més lluminós,
 Ahon per primera volta
 Pujá nostra oració;
 En ella nos mostraren
 Les primeres llisons,
 Del art ó del ofici
 Que nos tocá per sort;
 En ella defenguerem
 Contra extranjerer hosts,
 L'honra, los bens, la vida
 Que li debém tot hom;
 En ella s'enjendraren
 Nostres primers amors,
 Y nos doná una esposa
 Los fills de nostre cor;
 En ella en pau sojornen
 Nostres antecessors,
 Y ella de nostra tomba
 Será lo sagrat lloch.
 ¿Cóm, puix, no beneïra?
 ¿Cóm no adorarla, cóm?
 Ses bones cósas velles
 Ysos avenços nous,
 Units ab sabis llaços.
 Mantindrè d'ella en pró,
 Siguen ¡Oh, fills de Túrria!
 Nostres aspiracions;
 Y, al fi, dirá algun dia
 Lo Rat-l'énat gloriós:
 —"Valencia sobre Espanya,
 Y Espanya sobre 'l mon!"

—
 Valencianiste em diuen;
 Valencianiste soch;
 ¡Tot s'ho mereix Valencia!
 ¡Perá Valencia es tot!

Constantí Llobart.

Cansons populars catalanes

El Pla de Baiges. Ha obert un concurs de cansons populars catalanes que estampa en los seus números y que'ns propossem anar reproduhin afi de darlas a coneixe als nostres llegidors pera que los servisca d'estímul y s'animin pera enviarne de las de la comarca a fi de

teni el gust de poderlas copia en las columnas de la VEU.

PLANY

Catalunya en altre temps, ella sola 's [governava,
 y 's feyen les seves lleys, en sa llengua [y no en cap altra.
 ¡Plora, plora Catalunya, que ja no 't go- [vernés aral!
 Desde ja fa massa temps, estranjers son [que la manen
 y en llengua estranya 's fan lleys, que á [á la nació son contraries
 ¡Plora, plora Catalunya, ja que 't doble- [gues encara!

Nota.—Aquesta cansó 's considera que, per son esperit y son cayent musical, es de la época que 's compongueren *Els Segadors.*

EL ROSSINYOL

Rossinyól que vas á Fransa,
 rossinyól
 encománem á la mare,
 rossinyól,
 d'nn bell bocatge,
 rossinyól,
 d'un vol.
 Encománem á ma mare,
 rossinyól,
 y á mon pare no pas gayre,
 rossinyól,
 d'un bell bocatge,
 rossinyól,
 d'un vol.
 A mon pare no pas gayre,
 rossinyól,
 perquè á un pastor me n' ha dada,
 rossinyól,
 d'un bell bocatge,
 rossinyól,
 d'un vol.

LA PASTORETA

Que li donarém á la pastoreta
 que li donarém per aná á ballar?
 Jó li donaria una caputxeta
 y á la montanyeta la faria anar.
 A la montanyeta no hi neva ni hi plou.
 y en la terra plana tot lo ven ho mou.
 Sota l' ombreta, l' ombreta, l' ombri,
 flor y violes y romaní.

Retalls y comentaris

L'Emperador del Paralelo y príncep d'Asturias dels republicans unitaris. veu que la corona li fuig del cap.
 Y sangrantse 'n salud renuncia per un may més á ser diputat per Barcelona.
 Sic transit gloria mundi.
 Fa ben fet: s'han de comensar á arreglar la maleta los que no saben dir: "setze."
 Perque la farsa s'acaba, y la moma no durará gayre.
 Quan los catalans estavan enopits se 'ls podia facilment fèrlos hi la corretjeta, pero ara ja 'ns hem tret la son dels ulls.
 Y 'ns plau veure al *Lacanditu* camí de Almadén hont planta ses tendes de campanya d'ara endevant.
 Felis viatge, bon vent y barca nova.
 Y gracies per no haber incendiat á Barcelona "por sus veinte y cuatro costados."
 Se veu que 'l paper de Nerón autèntich li venia ample.

A San Sebastián alguns ciutadans letrouxistes han xiulat lo "Guernikaco arbola."
 A Catalunya los salmeronians, coroministes y junoystes han xiulat "Els Segadors."
 Se veu que á tot arreu son lo mateix. Tan ó pitjors com los que manan.
 Y tan fastigosos y odiables com ells.
 ¡Quin fástic!

En una correspondencia de Targa, publicada pel *Pallaresa*, lleigeix que ab motiu de les discussions d'aquella ciutat sobre l'aigua y l'electricitat, hi ha 203 plets comensats, y 506 en preparació.

¡709 plets!...
 Deu los haja perdonats.
 No als plets, sino als pledejadors.
 La veritat es qu' es necessita humor y quartos, sobre tot quartos, pera entretenirse ab 709 plets.
 Al costat de Targa, Russia y 'l Japó son dos grans de blat.

Si hi arriban.
 (De la *Comarca de Lleyda.*)

Ab "heroicitat," com las de Torredembarra, la Marina de guerra espanyola s'acabarà d'acreditar.
 No la poden sofrir la bandera catalana, may arriada, en els quatrecents anys que oneja á la proa de nostras galeras, els que han hagut d'arriar la seva desde que comensaren á passejarla per mar á darrers del sigle XVIII.

Y ja fora hora de que sapiguessin á que atendrens el catalans, ja fora hora de que 'ls "bufados," inconsútils rebessin ordres serias, fèntelshí entendre que la bandera catalana no té necessitat de cap companyia; que no hi ha lley que privi de honrar ab ella, sola, ben sola, la casa d'un catalá.

May l'ha aguda de menester l'ajuda de altra, y si sagrat y inviolable es el domicili d'un ciutadá, sagrat y inviolable es lo que conté.

Jó no sé lo que farà l'amich Macaya, però jo se lo que jó faria. Hi ha tribunals que castigan l'infracció de la Constitució del Estat, que ha de respectar tothom encara que d'ell cobri y per galons y anclas que porti al trajo.

Es precis que las "casas" dels catalans no siguin atropelladas: sortosament, per la costa y per montanya, per las ciutats y pobles onejan á centenars las banderes catalanas: que 's digui d'un cop, per qui pugui dirho, si tenim el dret d'enlairar lo que es ben nostre.

El Rey d'Espanya oneja en sos palaus y en els navilis del Estat, quan hi és a bordo, el penó de Castella. ¿Per qué'l catalá no pot issar el de Catalunya?

Els ajudants de marina, com els quefes de la guardia civil, com els alcaldes y els governadors, altra feina tenen que insultar a nostra bandera o manar a casa d'un altre.

Fora bó saber com se cumpleixen a Torredembarra las lleys de pesca.

Y fora bó empaperar al inconsútil que qui sab quantas vegadas ha vist arriada la bandera que ha volgut fer onejar a la forsa sobre un edifici que no es seu.

Un cop donat el permís pera aixecar una barraca o una casa a la platja, aquell recinte es tan sagrat com una casa de Barcelona.

Un capitá general malaltís y biliós pot, estant en estat de siti, cometre impunement qualsevulga tonteria; però un ajudant de marina o cabo de mar, nó.

S'hauria d'obrir una suscripció de quota máxima de deu céntims pera que tots els catalans puguessin contribuir á la defensa del seu dret, fentlo valer devant dels tribunals contra aquest y altres contrarifs que pugan cometres pels inconsútils.

Y tots els que tenen bandera catalana, issarla ben alta en protesta de lo de Torredembarra.

Com més aném, menys valém.
 Abans las nostras naus de guerra tenian canons que no servian pera engegar balas: eran bons no més que pera fer salvas.
 Abuy ja ni aixó: a Gibraltar, el "Princesa de Asturias," aquell creuer que s'va varar tot sol, com si 's dongués vergonya d'estarse a la Dressana, no ha pogut ni fer salvas. Els canons ja no son nijoguinas: son cosa d'adorno en els barcos, com els anells o las arracadas a las donas.
 Ja no 's pot arribar a més. ¡Haver

d'enmatllevar als estrangers fins la fetesa del saludo!

¡Y després vindrán ab presupostos de Marina y ab gasto de milions y ab historias!

No: gastar un céntim ab barcos es tirar diner al mar: venémnos los que tenim, al encant dels pobles pobres, y un altre dia, quan tot se cap-giri, farém foch nou.

En Maura ja 'l va sentar el dilema: o tenir escuadra o desfer la Marina.

Desfemla.
 Es ajudar la tasca del temps.

Si no tenim Marina, no "es mancan, al menys, partidas de lladres.

Duen els telegrams que a Andalusia aumentan cada dia las collas armadas y montadas que fan de las sevas com si estessim encara en temps de "Jaime el Barbudo," o del "zeño Jozé Maria."

Las mateixas noticias venen del Marrroc.

Tot son punts de contacte.
 La "penetración," va fentse, però no es gaire pacífica.

Ni culta.

Fassin lo que vulgan els esquarteradors de Catalunya, no sortiran may ab la seva.

L'ánima catalana batega tant a las voras del Ebré com a las valls pirinencas com en las ribas del Llobregat.

"Provincias," jurisdiccions politicas, interesos d'oficinas, tot desapareix devant l'esperit irreductible y indivisible de Catalunya.

Ara 's veu clar ab lo del ferrocarril del Noguera-Pallaresa.

Es tot Catalunya la que s'alsa en defensa de las comarcas ribagorzanas; son tots els catalans els que s'hixecan demanant justicia pera 'ls escarnits, pá pera 'ls que tenen fam, aiga pera 'ls que sedejan, progrés pera 'ls que volen viure.

Y ara veuran ben clara y palpable la necessitat d'un organisme que representi a Catalunya, els que fent el joc de Madrid parlan d'esperit de provincia y de centralisme barceloní.

Catalunya es una y indivisible y necessita una representació; quan la tingui será una forsa tan grossa, que res prevaldrá contra d'ella.

Si ara la tingués, se faria'l ferrocarril del Noguera com se farà el de Puigcerdá; ab pocs anys creuarían la terra centenars de kilómetros de ferro-carrils económichs enriquint comarcas avuy empoquidas. No es per Barcelona, que ja es rica y plena, pera qui defensém la Diputació catalana; es pera las demás comarcas, que necessitan tota la forsa de Catalunya pera conquistar del Poder Central lo que tenen dret a posseir.

Peró aixó no vindrá fins que haguém conquistat las Diputacions y aterrat tots els caciquismes que serveixen al centralisme y fan obra ruïnosa d'envejas y embrutiments.

El gran pas cap al triomf del nacionalisme catalá, es la Diputació Unica, la representació de Catalunya: el cos que exteriorisi la vida y la forsa de l'anima.

La lluita moderna, la necessitat de progressar al compás dels pobles civilsats, impossible de satisfaser ab l'influencia dels politichs madrilenys, ho farà indispensable.

(De la *Veu de Catalunya.*)

NOTICIES

Desitjeriam resultés certa la noticia de que Tortosa tornarà á se cap de zona de reclutamen.

Just es que dels mols mils que donem 'ns en tornin alguns.

Ja s'ha publicat en els sobres de las cartas el programa de las festas conegudas per las de la Cinta.

Los programas diuent son *grandes* y

extraordinarias mes nosaltres no volem copiar el programa perquè els que l'lexisen no s'ho voldrien creure, com tompoc ens ho creyem nosaltres.

El nostre amic En Domingo Rollan ha tingut la dolorosa perdre d'entre els vius al seu Sr. Pare (Q. A. C. S.) a ell y de mes familia l'acompanyem en son condol.

Diumenge ultim per la tarde moriren ofegats quatre nois, qu'anaren a banyarse al riu y l'endemà morí per lo mateix motiu un vehí de Roquetas negat en el canal.

Es l'història trista de tots los anys per aqueix temps qu'entre el riu y el canal muntan á 8 ó 10 las víctimas dels que no escarmentan ab el dany del vehí y per cert que si be algo podrian evitá las Autoritats los verdaders culpables son los pares per son descuit.

L'Alcalde de Barcelona D. Gabriel Lluç, ha enviat oficis á tots els Alcaldes de Catalunya especialment de las provincias de Lleyda y Tarragona, convidantlos á una reunió que degué tenir lloc ahí disapte al Saló de Cent de Casa la Ciutat d' aquella capital, pera promoure un moviment de opinió á tovor del ferrocarril de Noguera Pallaresa.

Ignorem lo qu' ha fet el nostre.

Diu un periodich de Figueras que 'n vista del exuberant superabit de la caixa municipal que guarda molts mils duros efectius s' empendrán aviat varias obres públicas.

Exactament al igual que aquí. A Figueras lo superabit aumenta cada any, aquí en cambi cada any aumenta el deute. Y aixó que els d' ara son modelo de tot lo que vulguin.

Los ferrocarrils catalans.—Convidats pel diputat á Corts, senyor Agelet, dinaren ahir en lo restaurant Colón lo governador, lo president de la Diputació senyor Espinós, lo de la Cambra de Comers, senyor Monegal, lo del Institut Agrícola senyor Girona, l' alcalde d' aquesta ciutat, lo Fiscal del Suprém y l' diputat senyor Soler y March.

Lo senyor Agelet regraciá al alcalde y demés presents l' interés que s' han pres pera recabar del Govern la realisació dels projectes dels ferrocarrils de guerra Pallaresa y de Puigcerdá, de tanta necessitat pera 'l desenrotllo de la prosperitat de Catalunya. Afegí que s' han rebut adhesions de molts alcaldes de Catalunya, lo que fa creure que aquesta mostrará unanimament sa opinió ferma y decidida en pró de las ditas milloras.

Telegrama important.—Lo diputat á Corts per Barcelona En Lluís Domenech y Montaner, ha enviat lo següent telegrama al President del Consell de Ministres.

"La renuncia d' Espanya al conveni del ferrocarril internacional del Pallaresa sería un atentat contra la vida y pervindre de Catalunya. Un bloch de la tercera part dei Principat ahont se perden forsas y productes mentres paguem per altres menors una milionada al extranger, está inexplotat per falta absoluta de ferrocarrils. L' Estat que absorbeix los recursos de Catalunya y li nega la facultat de ferse per si mateixa una civilisació cometeria una iniquitat, privantla d' aquesta arteria caudal de vida.

El meeting celebrat per la Unió Catalanista el passat diumenge en la vila del Masnou, resultá un acte entusiasta. La gentada que 's congregá en el teatre del Circo de dita població era inmensa, y els aplaudiments que li arrencaren els oradors explicántlosi nostras doctrinas foren incessants. Tant el senyor Suñol (Antoni), principal organizador del meeting, que fou qui primer dirigí la paraula al públic, com els demés oradors senyors Millet (Salvador), Costa, Llangort, Casals, Monegal, (Trinitat), Roca (Joseph M.^a) y Martí y Juliá, tots tingueren conceptes oportunistissims en defensa de nostra causa, y sapigueren senyalar y fuhetejar els vicis polítics y socials, de la gent d' aquí y de la de fóra, que s' oposan al espandiment de la naciolitat catalana.

Detall digne dé remarcarse es el de que varis obrers lerrouxistas de Barcelona assistiren al meeting y en sortiren

admirats preguntant si en tots els meetings catalanistas se deyan cosas semblants y tan hermosas, y si en tots hi regnava'l mateix esprit d' ampla llibertat. Al contestárlosi afirmativament, se desferen en impropis contra 'ls seus centres, ahont no hi aprenen altra cosa sinó la de que tots els meetings catalanistas son verdaderas funciones d' iglesia.

Tanta es la ignorancia en que tenen al poble 'ls pinxos republicans y els lliberals de pega. Hi ha, doncs, molta feyna a fer, encara que no ha d' essernos tan costosa com sembla. El Catalanisme no déu deixar may sa obra d' educació social: tant o mes qu' en meetings, por medi de la propaganda individual continuada y de la instrucció sólida que fa conscients als individus.

Pi de las tres brancas.—Havent la Junta Permanent de la Unió Catalanista salvat tots los obstáculos que durant tant de temps han impedit portar a la realisació la generosa ofrena feta a la Unió en l' Assamblea de Tarrassa, al fi s' ha firmat la escriptura de cessió devant del Notari senyor En Joseph Torras y Sampol, membre del Consell general de la Unió Catalanista, assistinthi los senyors propietaris Na Maria Marpeu y Buxareu y l' seu espós En Tomás Campá, d' una part, y de l' altra, el President de la Unió Catalanista En Domingo Martí y Juliá, resultant ja un fet la propietat del renomnat Pi de las tres brancas a favor de la entitat capdal del Nacionalisme, lo qual ha de causar profund goig a tots los bons catalans puig que aquell arbre immortalisat pel gran Mossen Cinto es lo símbol de las nostras honradas aspiracions.

L' actual Junta Permanent que ab activitat ha procurat portar a cap tots los treballs encaminats a la cessió del Pi, se proposa pendre possessió d' aquell arbre dintre molt poc temps a quin fi s' han comensat ja alguns treballs pera revestir la festa de la solemnitat deguda.

Moltnos plau donar aquesta nova y de tot cor deném la més coral enhorabona a la Unió Catalanista y la penyora del nostre agrahiment als generosos ofertors del Pi, per la seva patriótica dadiva.

Lo nostre amic y ferm company de causa En Gerardo Vergés després de las moltas victorias conseguidas en concursos y exposicions fotogríficas y d' haver obtingut paten de invenció per son aparato, "Poliscop Vergés," que tan d' éxit está obtenin ans ja de ser posat a la venda, ha obtingut ultimament el prime premi (medalla d' or) y menció honorífica en los concursos fotogrífics derreament celebrats a Mataró y Vitoria respectivament per coleccions de Verascop presentadas ab los lemas Relleu y Catalonie.

Felicitem coralmen al nostre amic.

El Govern está fent un plan general de ferro-carrils económicos y demana a tot los Ajuntaments d' Espanya propossin els que considerin de mes necessitat pera 'l seu terme ó comarca.

Havem estat duptant si escriviam o nó aqueix avis endressat al Ajuntament, perquè com diuen mol be los demés periódics locals, may habia sigut mirada ab tan despreci com ara la *premsa local*, ja que n' se l'aten ni se la crida pera res, més LA VEU res 'hi fa que se l'escolli com nó, porque ja parteix del principi que 'ls cacics de tota mena pera res l' han d' atendre, ans al contrari, com hu prova en lo que 'n lo número anterior proposaba LA VEU se fessen fonts desde el Parc al Mercat estelvian axis deseguida deu rals diaris al Ajuntament, dons al revés, es lo que s' ha cordat fer res de fonts al contrari, pous y minas, allá ahont no hi ha mes aigua que la que s' filtra en una faixa de terrenó molt limitada y que naturalment surt al de' ora al privarli el pas una capa compacte d' argila de mes de quince metres de gruix.

Lo mateix que 'l possá para llamps al Mercat, no s' hi posarant fins que hi hagin desgracias o ja no si sigui á temps, al igual qu' l' cementiri que varen acordá no debia axamplarse, si be aqueix acort hi falta la ségona part, axó es acordá, que no es morin mes genty que al Mercat no hi caiguin llamps.

Tortosa, Imp. FOGUET, P. Hospital 5.

que la santa Reliquia la dió María Santíssima, y de aquí el Sacerdote hizo la relación al Perlado y Cabildo, y tomando el principio de la Madre de Dios, diremos ser tradición poco menos que divina, y si la tomamos del Sacerdote, la llamaremos tradición Eclesiástica. Apostólica no puede ser, porque no la dijo Apostol: pero si queremos decir que es Apostólica, se podría decir por haberse hallado allí San Pedro, y San Pablo Apostoles de Christo. Pero la verdad es ser Eclesiástica, según las reglas arriba dichas que también se podría decir de la del Pilar lo que de esta, que es poco menos que Divina, por haberla dado María Santíssima al Apostol Santiago. Y Apostólica, por haberla referido el Santo Apostol. Pero en realidad de verdad, y guardando las reglas la del Pilar, es Apostólica, y la de nuestra santa Cinto es Eclesiástica. Pero no por ser Eclesiástica, deja de tener tanta fuerza como las demás, aunque no es tan levantada de punto como las apostólicas. Demas desto, es de grande consideración, que con ser tan antigua, y con haber abido en esta Ciudad tantos, y tan santos Obispos, tan doctos, tan pios, y tan zelosos de la honra de Dios; y por apretar más este punto, uno dellos Sumo Pontifice, que fué Adriano 6. Cardenal del título de San Iuan y S. Pablo veynticuatro de la Catedral de Tortosa, en el año 1522. (como ya se ha dicho) es bien cierto que si este viera que la tradición de la santa Cinto no tuviera la autoridad que es menester, que no guardara respeto, sino que aniquilara tal tradición. Iamas en tantos años ha dejado de correr felizmente, y con extraordinario aplauso: sin que se aya alterado cosa alguna en lo sustancial della, ni ofrecidosé razón de dudar.

Ultimamente se ha de advertir, para que la tradición de que vamos hablando quede perfectamente corroborada. Que entre las tradiciones que perseveran en las Igesias particulares; unas ay que perseveran por sola tolerancia de los Obispos, pero no con aprobación suya; y otras, que no solamente son toleradas, sino también aprobadas por ellos, asistiendo en ellas con su presencia; ó dando licencia para que se celebren, ó ejercitan algunos actos en su aprobación. (como lo mostró bien el muy Ilustre y docto Obispo don

rum, ipsi enim didicerunt á patribus suis. Que todo junto no es otra cosa sino encomendarnos que para saber la verdad de las cosas antiguas, pongamos diligencia en atender á lo que dicen los viejos: y á lo que recibieron por tradición de sus padres y predecesores. Esto aconseja el Espirita Santo, y bien cierto es que si no fuera cosa segura no la aconsejaría, y no obstante que lo aconseja ay hombres tan persuadidos, que no se contentan con esto, porque piensan saberlo todo: *omnium ab eis ea sup. deberem accepitna sanas ab nos*

Para adelgazar mas este punto, y que se entienda con mayor claredad, se ha de advertir, que todas las tradiciones bien fundadas que tenemos en la Iglesia de Dios, han tenido uno de tres principios. Porque ó son de cosas que enseñó Christo á los Apostoles, y no están escritas en la sagrada escriptura y estas por haber tenido principio en Christo que es Dios, se llaman divinas. Desta especie son las que tocan á la materia y forma de los Sacramentos, que assi como solo Christo los pudo instituir por la autoridad de excelencia que tenía: assi también solo él pudo enseñar originalmente la materia y forma de que constan, como de partes esenciales. O son de las que los Apóstoles introdujeron por medio de su institución y doctrina, sin que interviniere escriptura, como el ayuno de la Guaresma y cuatro témporas y otras semejantes á esta. Y estas se llaman Apostólicas tomando las unas y las otras el nombre de sus inmediatos instituidores. Coligese espresamente esta doctrina del Apostol San Pablo en la primera carta que escribió á los de Corinto donde enseñando á los casados que no tienen autoridad para apartarse el uno del otro dize: *His qui matrimonio juncti sunt, precipio non ego sed Dominus uxorem á viro non dicitur*: esto que os enseño, no tiene en mí su principio, sino en Christo que lo enseñó. Y luego mas adelante enseñando que el que está casado con mujer infel, no se aparte della, si ella gusta de vivir con él, añade luego: *Ceteris ego dico non Dominus*. Como quien dize: Esta doctrina mia es originalmente, y no de Christo. De lo dicho consta, que algunas cosas de las que enseñaban los Apóstoles, tenían su principio en Christo; y estas eran tradiciones Divinas: y otras en

Imprempta

DE

JOSEPH L. FOGUET SALES

PLASSA DEL HOSPITAL, 5,

TORTOSA

En este establiment se confeccionan treballs tipografichs à preus econòmichs.
 Treballs à varises tintes y sobre pape pergami.

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT
 DE TOTES CLASSES
 Sabates y botines d'ivern
 Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.
 Casa fundada l' any 1866.
PREU FIXOS VENTES AL CONTAT.
 Plassa de la Seu y Arch del Rumeu
TORTOSA

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

articles de
DIBUIX, PINTURA Y FOTOGRAFIA
 del carrer del Regomir 3, Barcelona
 han trasladat son establiment al
CARRER FONTANELLA, 10
 (prop la plassa Catalunya) **BARCELONA.**

DISPONIBLE

los mismos Apóstoles, y estas eran propiamente Apostólicas; y á entrambas se debe su suma veneración y observancia, como consta de lo que enseña con grande ponderación el Santo Concilio de Trento. Demas destas, ay otras tradiciones que se han introduzido, y conservado en la Iglesia, con autoridad de los Perlados y Obispos; y estas comunmente se llaman Eclesiásticas: y aunque no son de tanta autoridad como las otras, pero tienen en su manera fuerza de ley: y si son de cosas antiguas merecen que se les dé mucho crédito. Y quanto son mas universales, y tienen mas de antigüedad, tanto es mayor la autoridad que tienen: porque mas dificultosa cosa es engañarse muchos que pocos: y durar un engaño pocos años, que muchos: porque en mas largo tiempo se ofrecen mas ocasiones para hechar de ver los engaños. De suerte que cuando una tradición es recibida de toda la Iglesia universal, esta tiene summo grado de autoridad: y cuando es de muchas Provincias juntas, aunque no sea de toda la Iglesia, tiene también un grado muy alto de certidumbre: y proporcionalmente la tienen los que son de todo un Reyno; y aunque no sean sino de sola una Iglesia, ó Ciudad. Tradiciones particulares *consuetudine fidelium observata* (dize el doctissimo Arçobispo don Martin de Ayala) *Ad cultum Dei, et pietatem pertinentes, necessario in Ecclesia, ubi urgent retinenda sunt.* Hanse de guardar necesariamente las tradiciones particulares, confirmadas, con la costumbre en aquella Iglesia donde están recibidas por tales: especialmente las que tocan al culto Divino, y piedad. Vease lo que este Autor dize en la asserción octava, y á nadie en esta materia le quedará razón de poder dudar. Mas para confirmación de todo lo dicho, es cosa digna de consideración, ver la fuerza que tiene, segun las leyes, la provança de una immemorial costumbre, hecha por diez, ó doze testigos fidedignos. Es tan grande, que contra ella no ay cosa que prevalezca, aunque no se halle escritura con que proballa. Adquierese por ella un derecho inviolable; y si llega la antigüedad á cien años, viene (segun las leyes) á convertirse en naturaleza, y á ser mayor la fuerza que otra qualquiera de cuantas se puedan hacer. Pues que

será si á la tradición de una verdad, comunmente recibida en una Provincia, ó Ciudad se le prueba la posesión de mas de muchos mas años sin comparación, sin que en todos ellos haya tenido contradicción alguna, ni halladose cosa en contrario que pueda causar sospecha, ó razón de dudar? Que mas fuerte probança puede tener que esta? O que mas se le pueda pedir para confirmación de lo que tantos testigos contestan, y tienen admitido con aplauso común, no solo del vulgo, sino también de los prudentes y doctos? Verdaderamente nadie puede sin nota de temeridad, dejar de admitir tal probança. Concluyamos pues esta materia, con exortar á los fieles, se acuerden de aquel consejo de Platón, que dijo: *Non movenda ne moveas.* No muevas lo que no ay para que mover: y es cierto, que entonces se haze contra este consejo; quando del mover las cosas no se sigue provecho, y se puede seguir daño. Por lo qual el Santo Pontifice y Martyr Estefano acerca de cierta costumbre que estaba introduzida, y se dudaba si era bien atajarla, ó dejarla passar adelante, dijo prudentissimamente: *Nihil innovetur, præter id quod traditum est.* No se innove cosa, ni se haga mas de aquello que está recebido por tradición. *Id enim proprium est Christianæ modestiæ, non sua posteris tradere: sed à majoribus accepta servare.* Porque es muy propio de la modestia Christiana, no inventar tradiciones para los venideros, sino guardar las recibidas de los passados. Aplicando pues toda esta doctrina, y viniendo á tratar mas en particular de la tradición de nuestra santa Cintas, para que se heche de ver cuan firme, y sólido fundamento es el que tenemos, no solo para perseverar en el crédito de una verdad tan recibida de todos: pero aun para no permitir que acerca della se admita algún género de duda, se ha de advertir: que la tradición que se tiene acerca de la Cintas de la madre de Dios, no es Divina, ni Apostólica, sino Eclesiástica, el no ser Divina es en quanto no la dió Christo, pero podremosle llamar poco menos que Divina, pues la dió su Madre Santissima, y de su bendita boca dijo aquellas santas palabras á un Sacerdote, y el Sacerdote las dijo al Perlado, y Cabildo de la santa Iglesia de Tortosa, de suerte